

„zich tot den huwelijken staat naar Christelijke ordening, met weten en wil hunner ouders of voorgeden en vrienden te begeven; opdat „de tempel Gods, dat is ons lichaam, niet „verontreinigd worde; „en ook alle onreinheid straft“ (in het nagebed).

Het gaat hier alzoo over uitdrukkingen en beweringen aangaande hoererij, gawe der onthouding, onreinheid.

Deputaten willen deze dingen blijkbaar zoo min mogelijk noemen.

Vooraf hebben zij er bezwaar tegen, dat het vermijden van hoererij en gemis aan de gawe der onthouding zou gelden als een der redenen tot huwelijksluiting.

Wat zit daarachter?

Niets anders dan zekere romantiek, die tegenwoordig in de hoogere wereldsche standen en bij een deel der beter gestudeerden en intellectuelen onder ons zeggenschap heeft verkregen.

Deze romantiek nu gaat lijnsrecht in tegen het realisme, dat onze vadersen huldigen en dat ook in het huwelijksformulier tot uiting komt.

De romantiek wil den schijn geven te leven in een bovenwereldelijke, een ideële wereld. Het leelijke moet althans in de taal zooveel mogelijk vermeden worden. Men mag niet spreken van een hoer, maar men moet zeggen: demi-mondaine, prostituée of beter nog: prostitueetje. Men dient het woord: sodomie uit zijn woordenboek te schrappen en er voor in de plaats te stellen het niets afstootelijk klinkende: homo-sexualiteit. Deze lijst ware te verlengen.

En hoe houdt deze romantiek zich in de praktijk?

In verschillende perioden van de geschiedenis trad zo op. Maar steeds beantwoordde het leven niet aan den mooien schijn. De ergstelijke zonden werden verguld. In den bloeitijd der Duitsche romantiek speelden dames, die buitenechtelijke kinderen hadden, soms een voorname rol in de literaire en filosofische wereld. Maar in haar mond waren zij de kuisheid zelf.

Die romantiek doet zich ook thans weer gelden. Men schreeuwt over de „onzedelijkheden“ van den bijbel. En processen inzonderheid, maar ook romans wijzen het uit, dat die bijbel de waarheid weergeeft, als hij zegt, dat uit het hart voortkomen booze bedenkingen, doodslagen, hoererijen, dieverijen, lasteringen.

Op het hoofdkussen ligt vaak een engelengelaat, maar daaronder verstopt boeken als „De Hel“ en „La Garçonne“, dat de slaapster tot diep in den nacht heeft liggen lezen.

Ook in onze kringen doet deze romantiek haar invloed gelden.

Niet, dat ze zóó schijnheilig is als in de wereld, al zullen de uitzonderingen niet ontbreken.

Wat het huwelijksformulier betreft: men durft haast het woord hoererij niet te gebruiken en vreest, dat bij het voorlezen van de zinsnede over de gawe der onthouding de bruid zal blozen en de oogen neerslaan. En toch, wanneer men eens wist, wat vele bruidjes sinds haar zestiende jaar gelezen hadden, zou men verstedd staan en zich somtijds afvragen of zij niet door de wol geverfd zijn.

En nu kan ik niet anders zien of dit romantieke sentiment is eenigszins op Deputaten overgeslagen en dat heeft hen er toe geleid om de genoemde gedeelten te laten vervallen.

Daarmee doen zij afbreuk aan het realisme, waaruit het Huwelijksformulier is geboren.

Aan de waarschuwing van Dr A. Kuyper in „Onzen Keredienst“ hebben zij geen gevolg gegeven. Deze toch schreef: „En wat het derde punt betreft, heeft men wel opgemerkt, dat het spreken van wie „de gawe der onthouding niet hebben“, hier misplaatst zou zijn, maar wie zoo oordeelden, vergaten, dat de preutscheheid der wereld aan de kerk niet het zwijgen mag opleggen“.

Daaruit volgt echter niet, dat ik het onvoorwaardelijk voor het realisme, of ook voor het realisme onzer vadersen zou opnemen.

Doeh daarover in een volgend artikel.

— Collegegelden voor de Theol. Studenten aan de Vrije Universiteit.

Men weet, dat het wetsontwerp van minister de Visser tot verhooging van de collegegelden is aangenomen.

Dank zij het amendement-Rutgers is de Vrije Universiteit daarbij niet in nadeeliger conditie gekomen dan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam.

Toch zou men kunnen vreezen, dat de theologische studenten als gevolg daarvan meer zullen moeten betalen.

Ten onrechte evenwel.

Gaarne nemen we dienaangaande over wat Prof. Dr H. H. Kuyper schrijft in „De Heraut“:

„Ten einde mogelijk misverstand te voorkomen, mogen we wel opmerken, dat de pas aangenomen wetswijziging om de collegegelden te verhoogen, voor de theologische studenten aan de Vrije Universiteit geen gevolg zal hebben, daar dezen buiten de aangenomen regeling vallen.“

— Het droeve gevolg van den zomertijd.

Menig weerkundige zoekt naar de oorzaken van het uithijven van den zomer.

Wel zijn de laatste dagen wat milder, maar echt zomer is het nog niet geweest, evenmin als echt lente.

Doch waar de natuurkundigen zich het hoofd mee breken, heeft een inzender in „De Saambinder“ zonder eenige moeite gevonden.

Het uithijven van het zomerweer is volgens hem te wijten aan de invoering van den goddeloozen zomertijd.

Hij schrijft:

De nieuwe tijd, of wilt ge het modern uitgedrukt hebben, „de zomertijd“ is weer opnieuw ingevoerd, en 't moet en zal naar willekeur langer licht wezen!

Weg, weg met de oude rituelen en wetten, en weg, met het oude beproefde geloofsvertrouwen op God, ons in Zijn onfeilbaar Woord geopenbaard! Zoo hoort men spreken, of handelt men in de praktijk.

En met en door dit alles slaat men den Almachtigen Schepper in 'taangezicht, en worden Zijne ordonnantien en regels met voeten vertreden.

En daarom is het, mijne lezers, dat er op zoo'n groote schaal, alom onvruchtbaarheid is. En daarom is het, dat er voor lieven, vriendelijken zonneshijne, somberheid en najaarskoude is. En daarom is het, dat er voor zegenende dauw, rijen en koude plasregens zijn.

En waar, waar is de schuldtekentenis?

En waar, waar blijft de verootmoediging?

Deze inzender weet het dus precies.

Hij had als argument nog kunnen aanvoeren, dat in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika geen zomertijd werd aangenomen — voorzover ik althans weet — en dat men daar volop zomer heeft.

Zóó zomer, dat men wegens de hitte bijna niet arbeiden kan, dat men tevergeefs koude plaatsen opzoekt om aan die plaag te ontkomen en er dagelijks menschen doodblijven.

Hoeveel Amerikanen zouden niet wenschen: hadden wij maar den niet-zomer van Europa?

Hoe zou deze inzender dat verklaren?

Tot welke dwaze opvattingen geraakt men niet, als men Gods Raad afhankelijk maakt van eigen inzicht.

Het bovenstaande schreven we reeds voor het nummer van de vorige week. Sinds kroegen we ook hier een New-Yorksche hitte welke haar slachtoffers eischte. Welke exegese zou die inzender hiervoor weer bij de hand hebben?

— Kritiek van de Standaard.

„De Standaard“ oefende op ons stukje over den universiteits-dag, voorkomend in ons vorig nummer kritiek.

Voor deze week is onze plaatsruimte verbruikt. Daarom hopen we D. V. een volgend maal te repliceren.

— De Rapporten op de Particuliere Synode van Zuid-Holland (Zd. Gedoelte).

Ten opzichte van het Rapport inzake het concipiëren van Belijdenisvragen, de herziening van de Liturgie en het overzien en de uitbreiding van den bundel „Eenige Gezangen“, wordt besloten de Generale Synode te vragen nu nog niet de beslissing hierover te nemen, doch eerst over 3 jaar, wyl er zich nog geen algemeene opinie, noodig tot afhandeling, in de kerken gevormd heeft.

Aangenomen wordt om ter Gen. Synode te brengen het voorstel der classis Schiedam: „Inzake de Echtscheiding“ aanvaarde de Synode het rapport der Deputaten, evenwel met deze beperking, dat zij de meening, volgens welke het den Christen van Godswegen geoorloofd is echtscheiding aan te vragen op grond van kwaadwillige verlatting als nog ter nadere bestudeering aanbeveelt.

Verder worden aangenomen de volgende voorstellen der classis Rotterdam:

a. De classis Rotterdam verzoekt aan de Part. Synode aan de Generale Synode voor te stellen zich nader uit te spreken over de vraag of het werk der Evangelisatie behoort uit te gaan van de kerk als Instituut of van het ambt der geloovigen.

b. De classis Rotterdam verzoekt aan de Part. Synode voor te stellen aan de Generale Synode, dat voor de jonge catechisanten een leerboekje in vragen en antwoorden en voor de oudere een leerboek als voorgesteld wordt opgesteld, echter met dien verstande, dat dit laatste uitvoeriger zij dan het door Deputaten geconcipeerde.

Over het instituut Legerpredikanten wordt aangenomen het voorstel van Ds Meijnen om aan de Generale Synode voor te stellen in zoodanig overleg te treden met de Regeering, dat dit Instituut komt te vervallen en de zorg voor de militairen in vredes- en oorlogstijd met medewerking van de Regeering aan de Kerken wordt overgelaten.

HEPP.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

Vrouwenoogen en vrouwenharten.

III.

Nu Anthonia Margaretha geroed is, vergunt zij mij wel het een en ander over haar ontboezening te zeggen. Ik zal het niet lang maken, want daartoe is de temperatuur in mijn studeerkamer te hoog, en... ik geloof niet, dat een lange repliek eenig nut zal afwerpen. Laat ik daarom de geachte schrijfster in enkele korte opmerkingen mogen vertellen, hoe ik over haar klacht denk, en wat een mannenverstand over dit zien van vrouwenoogen en voelen van vrouwenharten oordeelt. Dat oordeel is niet gemakkelijk. Het valt niet mee om wat een hart gevoelt zuiver te weten en te meten. Zulk een „voelen“ is te subjectief, dan dat het op zijn rechte waarde kan geschat worden, en vooral staat bij hetgeen een vrouwenhart gevoelt, een mannenverstand wel eens stil. Echter kan ik mij wel eenig oordeel vormen over wat Anthonia Margaretha GEZIEN heeft, want dat zijn objectieve feiten, die in hun objectiviteit een betrouwbaren maatstaf bieden om subjectieve gevoelens te toetsen. Dit nu wil ik even doen, en daarbij A. M. (ik mag toch zoo wel afkorten) verzekeren, dat ik bij haar geen persoonlijke ontevredenheid veronderstel, doch overtuigd ben, dat zij het goede wil zoeken voor onze partij.

Nu de feiten.

A. M. richt haar kritiek in 't bijzonder op de anti-revolutionaire partij en haar houding tegenover het vrouwenkiesrecht, en zij vindt, dat der vrouw onrecht wordt aangedaan. Nu heb ik over deze quaestie reeds vroeger geschreven, en ik zal dat niet in den breede herhalen. Ik zette toen uiteen, dat inzake de vraag van het actief- en passief vrouwenkiesrecht een direct beroep op de Schrift m.i. niet mogelijk was, en wanneer er van een principe gesproken wordt, men in alle geval niet een afgeleid beginsel te doen heeft. Daarom kan ik niet principieel tegen het vrouwenkiesrecht zijn, en zou het ook geen absolute beginselverzeking achten, wanneer, indien dit noodzakelijk bleek, een vrouw afgevaardigd werd in Kamer, Staten of Rand. Doch zoo oordeelt niet ieder. De overgrote meerderheid van onze partij staat op, laat ik het zoo mogen noemen, enger standpunt, en heeft tegen het passief vrouwenkiesrecht niet alleen praktische, maar ook principieele bezwaren. En dat vergeet A. M. Als allen zoo dachten als zij, was de zaak spoedig opgelost, maar zoo staat het niet, en ik betwijfel zelfs, of A. M. het meereendeel der anti-revolutionaire vrouwen achter zich heeft. Zij moet niet alleen rekenen met haar eigen kring, of b.v. met de meelevende leden van den Christelijken Vrouwenbond, maar met die breede schare, die het lidmaatschap van de verschillende colleges gaarne aan de mannen toevertrouwt, en geen vrouw als vertegenwoordigster begeert. En wat nu het fel betreft, dat het actief kiesrecht voor de vrouw is aanvaard, en onze vrouwen gaan stemmen, zie ik dit als heilige noodzakelijkheid. Wij mogen in deze ernstige tijden de partijen des ongeloofs geen kans van winst of slagen geven. En evenals in Israël, waar de vrouw waarlijk niet zoo voorraastond als ten onzent, in tijden van nood een Debora opstaat om haar volk te richten, zoo hebben onze vrouwen in deze periode van geestelijke spanning het hare te doen, om de macht der revolutie tegen te gaan.

Het andere laat ik liever onbesproken.

In onze partij is voor mannen en vrouwen plaats. Op de deputatenvergadering mogen beiden verschijnen, en dat dit niet meer geschiedt, is, geachte A. M., te wijten, ja in uw oogen aan de bekrompenheid van de meeste kiesverenigingen, die alleen mannen afvaardigen, doch m.i. in de werkelijkheid aan deze omstandigheid, dat, behoudens enkele uitzonderingen, over het algemeen de christen-vrouwen voor al deze functies geen aspiraties gevoelen. Weet ge, wat ik vaak hoor? Dit: „wat zullen wij ons er mee bemoeien, de mannen kunnen onze zaken best behartigen“. Dat vindt ge mischien conservatief, maar schuilt in dit conservatisme niet veel goeds?

Op een ander punt moet ik krasser tegen A. M. optreden.

Zij schrijft den groei van de C.-H. Partij toe aan het feit, dat deze partij vrouwen candideerde, en den terugslag van de A.-R. Partij aan het carel, dat op onze kandidatenlijsten geen vrouwennaam voorkwam. En dan worden de deugden van Mej. Mr Frida Katz voor de zooveelste maal verhoerlijkt en ons bekend gemaakt. Nu denk ik er niet aan de verdiensten van deze vrouw te ontkennen. Ik lees wat ze spreekt altoos met genoegen. Zij is zeer zeker een hoogst bekwame vrouw, maar dacht ge nu werkelijk, A. M., dat Mej. Katz de stuwende kracht is, die de C.-H. Partij omhoog heeft gedreven? Ik geloof, dat Mej. Katz van zooveel eer zou blozen, en vriendelijk zooveel hulde zou terugwijzen. M.I. zijn de feiten anders. Ik zal als voorbeeld niet het platteland

nemen, wa-
candideerd-
in Amste-
in stem-
Mej. Ka-
stordamsch-
lang naar
de debacle-
ons schade
van oud-lik-
nen als Ja-
Doch stelt
Den Haz-
namen. H-
de C.-H-
door deze
resultaat,
terdam-
klom, en
de Kamer-
men overtr-
stemmen z-
Ik denk
candidaten
Ik erken
Haag onz-
zaten, ma-
conclusie a-
vasthoudt,
het positie-
is nu. En
nomen, dat
eer voorui-

Nu nog
Ik heb c-
gelezen.

Het trof
werd gesch-
blik „kri-
minder dan
als onze
mer, di. a-
wen, en i-
die uitdru-
digen zoo-
met genoeg
beter, en
is noch in
woordigste
daar als
alleen zij,
nen als
dat deze
colleges v-
partij staa-
nen En ik
te goed a
beginsel e-
van haar
dat onder
vrouw voo-
mouden, m
A. M. ves-
p.e.r. en v
maar....

Meer wi-
Veel zo-
Vooral o-
Doch ik
meewerke-
vriendelijk
ne gaf ik
ik hoop,
doen, mij-
immers sa-
na, dan d
zaak, waa

Corres-
mij in mij-
toe te zen
adres wor-
Den Haag

Het oor-
vellen of
dan weer
wij beide,
wij een b
of „klein“

Onder-
f.b
behoor